

Sygn. akt I ACa 497/12

Sygn. akt I ACa 497/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Marzena Konsek – Bitkowska /spr./

Sędzia SA – Bogdan Świerczakowski

Sędzia SO del. – Marta Szerel

Protokolant – st. sekr. sąd. Katarzyna Foltak

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2012 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa M. P.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie, B. G., R. M. (1) i R. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 27 stycznia 2012 r. sygn. akt I C 22/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w części, w ten sposób, że zasądza od B. G. i Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie solidarnie na rzecz M. P. kwotę 17.145,51 zł (siedemnaście tysięcy sto czterdzieści pięć złotych pięćdziesiąt jeden groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 7 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

I ACa 497/12

UZASADNIENIE

Powódka M. P. wniosła o zasądzenie solidarnie od Komorników Sądu Rejonowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie: B. G., R. M. (1) i R. K. oraz od Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie odszkodowania i zadośćuczynienia w związku z nieprawidłowo, jej zdaniem, przeprowadzoną egzekucją. W szczególności powódka wносиła o:

- zasądzenie kwoty 28.781 zł z tytułu odsetek ustawowych od kwoty 133.000 zł za okres od 25 kwietnia 2007 roku do 24 marca 2009 roku wraz z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu,

- zasądzenie kwoty 13.719 zł wraz z odsetkami od dnia złożenia pozwu tytułem utraconej zaliczki wpłaconej na zakup mieszkania,

- kwoty 8.412 zł tytułem odsetek ustawowych od kwoty 179.757,70 zł, za okres od 14 lipca 2009 roku do 23 listopada 2009 roku z tytułu zaniechania wykonania postanowienia z dnia 20 kwietnia 2009 roku w trybie art. 1028 § 1 k.p.c.

Wnosiła także o zasądzenie kwot odszkodowania z innych wskazanych w pozwie tytułów oraz zadośćuczynienia za doznane krzywdy.

Wszyscy pozwani wnosili o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2012 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo, nie obciążając powódki kosztami procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że przeciwko powódce prowadzone były postępowania egzekucyjne z wniosku m. in. następujących wierzycieli: (...) sp. z o.o. w M., (...) S.A. w Z., (...) sp. z o.o. w W., (...) sp. z o.o. w W., Banku (...) S.A., Zakładu Produkcji (...) sp. z o.o. w G.. Postępowania egzekucyjne prowadziła Komornik Sądowego B. G. a po likwidacji jej kancelarii (...) od dnia 2 lutego 2009 roku Komornik Sądowy R. M. (1). Pozwany R. K. pełnił funkcję asesora komorniczego u pozwanej B. G. od 2004 roku, a następnie u pozwanego R. M. (1).

Egzekucja została skierowana m. in. do należącego do powódki spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w W.. Powódka została zawiadomiona przez Komornika o wszczęciu egzekucji z nieruchomości i wezwana do zapłaty należności w ciągu dwóch tygodni pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania. Powódka nie uiściła należności w określonym terminie, w konsekwencji dokonano opisu i oszacowania wskazanego prawa do lokalu.

Termin licytacji został wyznaczony przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie na dzień 21 listopada 2006 roku. Obwieszczenie publiczne o licytacji zostało wywieszone 18 września 2006 roku na tablicy ogłoszeń w siedzibie Burmistrza Gminy (...) i Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia oraz opublikowane w (...) z 16 października 2006 roku. Powódka było informowana o tych czynnościach egzekucyjnych drogą korespondencyjną. Nieodebrane przesyłki pocztowe były prawidłowo awizowane.

Postanowieniem z dnia 21 listopada 2006 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy- Śródmieścia udzielił przybicia objętego egzekucją z nieruchomości prawa do lokalu na rzecz M. F., za cenę 251.000 zł. Zażalenie na to postanowienie zostało odrzucone w dniu 22 stycznia 2007 r., zaś w dniu 17 kwietnia 2007 r. Sąd oddalił wniosek powódki o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia i odrzucił ponowne zażalenie.

W dniu 18 kwietnia 2007 roku powódka wpłaciła kwotę 133.000 zł na rachunek bankowy Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Śródmieścia, wskazując sygn. akt XIX KM: 3023/04; 10802/04; 1604/04 ; 906/05; 83/05 i 394/05. Pismem z tej samej daty poinformowała Komornika o wpłacie kwoty 133.000 zł na poczet zobowiązań podlegających egzekucji w tych postępowaniach. Powódka poinformowała także o dokonanej zapłacie wierzycieli. Dnia 20 kwietnia 2007 roku komornik sądowy w osobie pozwanej G. postanowił odprowadzić wpłaconą kwotę 133.000 zł na konto sum depozytowych Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia oraz uznać, że będące przedmiotem egzekucji spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu zostało sprzedane na pierwszej licytacji w dniu 21 listopada 2006 roku za kwotę 251 000 zł. Skarga dłużniczki na powyższą czynność komornika została odrzucona postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 25 czerwca 2007 roku, zażalenie oddalił Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 9 grudnia 2008 roku.

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia przysądził M. F. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nr (...) w W. przy ul. (...), za cenę 251 000 zł, która w całości została zapłacona.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił zażalenie powódki od postanowienia z dnia 21 listopada 2006 roku w przedmiocie przybicia nieruchomości. Postanowieniem z dnia 4 września 2008 roku Sąd Rejonowy oddalił wniosek wierzyciela (...) sp. z o.o. w W. o podział sumy złożonej przez dłużniczkę do depozytu sądowego.

Pismem z dnia 6 lutego 2009 roku pozwany R. M. (1) poinformował Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia o rozpoczęciu likwidacji kancelarii Komornika Sądowego B. G. oraz o przejęciu przez niego wszystkich czynnych spraw egzekucyjnych przez niego prowadzonych.

Postanowieniem z dnia 16 lutego 2009 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił zażalenie powódki od postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy- Śródmieścia z dnia 20 sierpnia 2008 roku w przedmiocie przysądzenia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nr (...) przy ul. (...) w W..

Pismem z dnia 17 lutego 2009 roku M. F. wezwała powódkę i jej syna do dobrowolnego opuszczenia lokalu, a następnie złożyła wniosek do Komornika Sądowego R. M. (1) o wszczęcie egzekucji świadczeń niepieniężnych w celu wprowadzenia wierzyciela w posiadanie wskazanej nieruchomości i usunięcie z niej ruchomości. Pismem z dnia 11 marca 2009 roku Komornik zawiadomił powódkę o wszczęciu egzekucji i wezwał ją do opróżnienia lokalu do dnia 27 kwietnia 2009 roku, informując, że w przypadku niewykonania powyższego obowiązku dokona wprowadzenia wierzyciela w posiadanie nieruchomości w dniu 30 kwietnia 2009 roku. W dniu 30 kwietnia 2009 roku Komornik przy asyście funkcjonariusza Policji dokonał wprowadzenia wierzyciela w posiadanie lokalu. Powódka wydała jeden komplet kluczy wierzycielce. Postanowieniem z dnia 18 czerwca 2009 roku Sąd Rejonowy oddalił skargę powódki na wskazane czynności egzekucyjne Komornika.

Pismem z dnia 4 marca 2009 r., doręczonym dnia 16 marca 2009 r., powódka zwróciła się do Komornika Sądowego R. M. (1) o zwrot kwoty 133.000 zł.

W dniu 23 marca 2009 roku zawarta została pomiędzy synem powódki P. P. jako nabywcą a(...) K. S., jako sprzedającym, umowa o realizację i finansowanie budowy lokalu mieszkalnego. W dniu 27 marca 2009 roku powódka wpłaciła na rzecz(...) K. S. kwotę 30.000 zł celem realizacji zobowiązań określonych w tej umowie. Pismem z dnia 10 sierpnia 2009 roku(...) K. S. poinformował P. P., że rozwiązuje umowę z dnia 23 marca 2009 roku, powołując się na zapis §10 pkt 2 a umowy. Zaznaczył, że z wkładu budowlanego uiszczonego w kwocie 30 000 zł, zostanie mu zwrócona kwota 16 280,54 zł.

W dniu 24 marca 2009 roku Komornik Sądowy R. M. (1) w sprawach z wniosku wierzycieli: Banku (...) S.A., (...) sp. z o.o. w M., (...) S.A. w Z., (...) sp. z o.o. w W., (...) sp. z o.o. w W., Zakładu Produkcji (...) sp. z o.o. w G. oraz Sądu Rejonowego dla Warszawy-Pragi, zajął wierzytelności powódki należne od niego jako dłużnika z tytułu kwoty wpłaconej przez dłużniczkę i przekazanej na rachunek depozytowy sądu w dniu 18 kwietnia 2007 roku. W dniu 26 marca 2009 roku Komornik Sądowy R. M. (1) odwołał zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego M. P. w Banku (...) i sporządził plan podziału kwoty 132.997 zł uzyskanej z egzekucji wierzytelności powódki. W dniu 14 kwietnia 2009 roku Komornik sporządził projekt planu podziału sumy uzyskanej z licytacji lokalu, wskazując że suma podlegająca podziałowi wynosi 251.000 zł i znajduje się na rachunku depozytowym Sądu. Zaznaczył, że projekt planu podziału uwzględnia kwotę 133.000 zł wyegzekwowaną od dłużniczki w wyniku dokonanego w dniu 24 marca 2009 roku zajęcia. Projekt planu podziału sporządzony został wg stanu na dzień 14 kwietnia 2009 roku.

Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2009 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy- Śródmieścia postanowił o sporządzeniu planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości w ten sposób, że przyjął, iż suma podlegająca podziałowi to 251.000 zł, ustalił że w planie podziału uwzględnione zostaną wierzytelności następujących wierzycieli: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w łącznej wysokości 47 786,79 zł (Km 834/09), Banku (...) S.A. w łącznej wysokości 102,31 zł (Km 827/09), (...) sp. z o.o. w M. w łącznej wysokości 2 944,42 zł (Km 828/09), (...) S.A. w Z. w łącznej wysokości 900,67 zł (Km 829/09), (...) sp. z o.o. w W. w łącznej wysokości 189,38 zł (Km 830/09), (...) sp. z o.o. w W. w łącznej wysokości 4.446,19 zł (Km 831/09), Zakładu Produkcji (...) sp. z o.o. w G. w łącznej wysokości 8.538,32 zł (Km

832/09), ustalił koszty egzekucyjne w poszczególnych sprawach egzekucyjnych, dokonał podziału wyegzekwowanej kwoty w ten sposób, że przyznał na rzecz poszczególnych wierzycieli kwoty określone w pkt. 1 sentencji oraz postanowił o zwrocie na rzecz dłużniczki pozostałej kwoty 186.091,92 zł.

Pismem z dnia 1 maja 2009 roku powódka zwróciła się do Sądu Rejonowego o zmianę postanowienia z dnia 20 kwietnia 2009 roku poprzez orzeczenie o zwrocie kwoty 133.000 zł przed uprawomocnieniem planu podziału, a pozostałej kwoty po uprawomocnieniu się postanowienia, wskazując że jej syn wpłacił zaliczkę na kupno mieszkania, a dnia 30 kwietnia 2009 roku upływa termin płatności kolejnej raty.

Postanowieniem z dnia 7 maja 2009 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia oddalił powyższy wniosek. Pismem z dnia 12 maja 2009 roku Komornik Sądowy R. M. (1) poinformował powódkę, że nie jest możliwy zwrot wpłaconej przez nią kwoty 133.000 zł ze względu na jej zajęcie w dniu 24 marca 2009 roku.

Pismem z dnia 14 maja 2009 roku powódka wniosła zarzuty od postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 20 kwietnia 2009 roku w przedmiocie planu podziału, którymi nie objęła pkt 1 a i 4 sentencji postanowienia. Pismem z dnia 16 maja 2009 roku powódka cofnęła częściowo zarzuty w zakresie wierzyciela ZUS uznając, że jej dług wobec tego podmiotu wynosi 47 786,79 zł. Pismem z dnia 19 maja 2009 roku wierzyciel Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że kwota zaległości powódki wynosi na dzień 20 kwietnia 2009 roku – 23.500,64 zł.

Wnioskiem z dnia 2 czerwca 2009 roku (data wpływu 1 lipca 2009 roku), powódka wniosła o zwrot kwoty 186.091,92 zł, w związku z uprawomocnieniem się pkt 1 a i 4 postanowienia z dnia 20 kwietnia 2009 roku.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2009 roku Sąd Rejonowy oddalił skargę powódki na zaniechanie sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości i zaniechanie rozliczenia całej kwoty oraz skierowanie egzekucji przeciwko kwocie, którą dłużniczka wpłaciła w toku postępowania egzekucyjnego, zaniechanie zawiadomienia dłużnika o sporządzeniu planu podziału, zaniechanie zwrócenia kwoty wpłaconej na zabezpieczenie roszczeń wierzycieli pomimo upadku podstaw do utrzymywania depozytu i ponowne wszczęcie egzekucji z wniosku tych samych wierzycieli w sprawach o nowych sygnaturach.

Pismem z dnia 8 lipca 2009 roku powódka cofnęła zarzuty od postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia z dnia 20 kwietnia 2009 roku. Postanowieniem z dnia 10 lipca 2009 roku Sąd ten umorzył postępowanie wywołane zarzutami. Postanowieniem z dnia 7 września 2009 roku Sąd Rejonowy nakazał wypłacić z sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości wskazane kwoty, w tym na rzecz dłużniczki - 186.091,91 zł. Z uwagi na nieścisłości w powyższym postanowieniu Oddział Finansowy Sądu nie zrealizował wypłat dla Komornika ani dla dłużniczki.

Postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 6 października 2009 roku, uchylone zostało postanowienie z dnia 7 września 2009 roku oraz nakazano wypłacić z sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości określone kwoty na rzecz Komornika i wskazanych wierzycieli oraz dłużnicze M. P. kwotę 186.091,91 zł.

Pismem z dnia 14 października 2009 roku powódka zwróciła się do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia o zwrot kwot 133.000 zł i 53.000 zł pozostałych po zaspokojeniu wierzycieli z ceny nabycia lokalu mieszkalnego. W dniu 22 października 2009 roku skierowano do Oddziału (...) Sądu Rejonowego żądanie wypłaty kwoty 186.091,92 zł na rzecz powódki.

Pismem z dnia 6 stycznia 2010 roku powódka wniosła do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia o wypłatę odsetek za okres od 20 kwietnia 2007 roku do marca-kwietnia 2009 roku od kwoty 133.000 zł, zajętej przez Komornika Sądowego R. M. (1) w dniu 24 marca 2009 roku oraz za okres od dnia 20 sierpnia 2008 roku do dat przekazanie środków powódce i wierzycielom od kwoty 251.000 zł. Postanowieniem z 19 stycznia 2010 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy- Śródmieścia w Warszawie oddalił wniosek powódki o wypłatę odsetek od sum przechowywanych na rachunku depozytowym Sądu, a postanowieniem z 8 kwietnia 2010 roku odrzucił zażalenie powódki od wskazanego postanowienia.

Sąd Okręgowy zważył, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. W świetle art. 417 § 1 k.c. odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej uzależniona jest od spełnienia trzech przesłanek: szkody, wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej oraz normalnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem a szkodą. Zgodnie z art. 1 u.k.s.e. komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym działającym przy sądzie rejonowym, zatem należy go zaliczyć do organów władzy publicznej, wykonujących powierzone przez ustawę zadania przymusowego wykonywania orzeczeń sądowych. Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz.U. 11.231.1376), komornik zobowiązany jest do naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności. Art. 23 ust. 3 u.k.s.e. ustanawia solidarną odpowiedzialność Skarbu Państwa.

Sąd Okręgowy nie dopatrzył się we wskazanej egzekucji nieprawidłowości, które mogłyby być uznane za bezprawne. Pozew ocenił jako polemikę z prawomocnymi orzeczeniami oraz negację konsekwencji czynności egzekucyjnych, które miały zgodny z prawem przebieg. Te czynności pozwanych, które nie miały oparcia w obowiązujących uregulowaniach, były skutecznie eliminowane. Pogląd traktujący jako zasadę wyłączenie odpowiedzialności komornika w wypadku czynności zaskarżonych skargą i zdziałanych po jej oddaleniu przez sąd, utracił aktualność, jednak powódka obowiązana była wykazać bezprawność czynności i orzeczeń w toku postępowania egzekucyjnego, z którego to obowiązku się nie wywiązała.

Za zgodne z prawem sąd uznał opis i oszacowanie nieruchomości, obwieszczenie publiczne o licytacji, wyznaczenie terminu licytacji, a także postanowienie Komornika Sądowego B. G.z 20 kwietnia 2007 roku o przekazaniu wpłaconej przez powódkę w dniu 18 kwietnia 2007 roku kwoty 133.000 zł na konto sum depozytowych Sądu Rejonowego. Stosownie do art. 981 k.p.c. w zw. z art. 980 k.p.c., uiszczenie w dniu 18 kwietnia 2007 roku kwoty 133.000 zł nie mogło doprowadzić do zniweczenia skutków wynikających z zamknięcia przetargu.

Nie zostały spełnione przesłanki odpowiedzialności pozwanych przewidziane w art. 22 u.k.s.e. w związku z zaniechaniem sporządzenia planu podziału. Kwoty wpłaconej przez powódkę dobrowolnie, bez inicjatywy ze strony organów egzekucyjnych, nie można kwalifikować jako należności wyegzekwowanych. Sąd Okręgowy podzielił ponadto pogląd Sądu Rejonowego, wyrażony w postanowieniu z dnia 4 września 2008 r., że powódka nie była ograniczona w dysponowaniu wpłaconą kwotą aż do chwili zajęcia dokonanego przez Komornika R. M.

Zaniechanie wykonania postanowienia z 20 kwietnia 2009 roku w przedmiocie podziału kwoty uzyskanej z egzekucji z nieruchomości nie było bezprawne. Sąd przytoczył art. 1028 § 1 i 4 k.p.c., jednakże uznał, że zarzuty powódki, choć obejmowały tylko dwa punkty planu podziału mogły mieć wpływ także na pozostałe punkty, w szczególności na punkt określający wysokość kwoty przypadającej powódce, a zatem wykonanie planu podziału mogło nastąpić dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 10 lipca 2009 roku o umorzeniu postępowanie wywołanego zarzutami przeciwko planowi podziału. Dochodzenie odszkodowania za ten okres nie znajduje zatem podstawy prawnej. Organem wykonującym plan podziału był Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie, a więc nie nabrał aktualności w stosunku do pozwanego R. M. (1) obowiązek wynikający z art. 22 u.k.s.e., natomiast czynności podjęte przez Sąd Rejonowy były zgodne z prawem.

Powódce nie służy legitymacja czynna w zakresie żądania zapłaty kwoty 13.719 zł tytułem utraconej zaliczki wpłaconej na zakup mieszkania. Stroną umowy zawartej z podmiotem trzecim był syn powódki i to on jedynie legitymowany był do żądania naprawienia ewentualnej szkody, niezależnie od uczestnictwa powódki w realnym spełnieniu świadczenia (podstawy prawnej przysporzenia dokonanego przez powódkę na rzecz jej syna).

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, która zaskarżyła wyrok częściowo, tj. w zakresie oddalającym jej następujące żądania:

- określone w pkt. 1 b) pozwu żądanie zasądzenia 28.781 zł z tytułu odsetek ustawowych od kwoty 133.000 zł,

- określone w pkt. 1d) pozwu żądanie zasądzenia kwoty 13.719 zł, utraconej części wkładu budowlanego na lokal, w którym miała zamieszkać wraz z synem,

- określone w pkt. 1 i) żądanie odsetek ustawowych od kwoty 179.757,70 zł, w związku z niewykonywaniem prawomocnego postanowienia sądu z dnia 20.04.2009r. w przedmiocie planu podziału, z tym że skorygowała okres, za który domagała się odsetek: od 17.07. do 23.11.2009r. i kwotę roszczenia - do sumy 8.259 zł.

Powódka cofnęła pozew przeciwko R. K., jednakże nie zawarła oświadczenia o zrzeczeniu się roszczeń wobec tego pozwanego. Pozwany nie wyraził zgody na cofnięcie powództwa bez zrzeczenia się roszczenia.

Powódka zarzuciła wyrokowi:

1. błędną ocenę dowodów i błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że nie była w dniu 18.04.2007r. w Kancelarii Komornik B. G.
2. błędne ustalenie, że poczucie krzywdy było następstwem egzekucji skierowanej do mieszkania, a nie skutkiem błędów popełnionych przez organy egzekucyjne,
3. pominięcie bezspornej okoliczności, iż w dniu 10.07.2009r. Komornik R. M. (1) zajął ponad 186.000 zł a egzekwował około 6.300 zł, pozbawiając powódkę prawa do dysponowania tą sumą przez ponad 4 miesiące, co miało bezpośredni związek z utratą pieniędzy wpłaconych na kupno nowego mieszkania,
4. pominięcie faktu, że 17.02.2009r. nabywczyni wezwała powódkę i jej syna do opróżnienia mieszkania i wydania jej w posiadanie grożąc egzekucją, którą następnie zainicjowała, co miało wpływ na decyzje powódki i jej syna w zakresie szybkiego kupna mieszkania i na późniejsze szkody,
5. pominięcie faktu, że od dłużnika po 16.02.2009r. egzekwowano świadczenia niemożliwe do spełnienia wobec zwłoki w działaniu organów egzekucyjnych polegającej na: nieuchylaniu zajęcia rachunku bankowego, niesporządzaniu planu podziału ceny nabycia przez wiele miesięcy, odmowie zwrotu depozytu, skierowaniu do niego egzekucji po 8 dniach od daty wezwania do zwrotu,
6. pominięcie dowodu z postanowienia Sądu w przedmiocie działu spadku po zmarłym mężu, z którego wynikały długi powódki z tytułu działu spadku wobec innych spadkobierców,
7. obrazę prawa materialnego i procesowego: art. 22 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, art. 808 kpc w zw. z art. 1033 kpc, w zw. z art. 852 kpc, w zw. z art. 862 kpc, w zw. z art. 896 par. 1 kpc, w zw. z art. 910 par. 1 ust. 2 kpc, w zw. z art. 967 kpc, polegającą na przyjęciu, że Komornik nie był zobowiązany do rozliczenia w ciągu 7 dni sumy uzyskanej od dłużnika, lecz był uprawniony do wpłaty kwoty 133.000 zł na konto sum depozytowych i wielomiesięcznego jej przetrzymywania,
8. brak spójnej wykładni art. 981 kpc i art. 808 kpc, polegający na przyjęciu, że Komornik był uprawniony do przyjęcia pieniędzy i utworzenia depozytu, podczas gdy wykładnia art. 981 kpc doprowadziła wcześniej Sąd do wniosku, że po zamknięciu przetargu komornik nie był już uprawniony do przyjęcia świadczenia od dłużnika,
9. obrazę art. 48 par. 1 pkt. 1 k.p.c. w związku z przesłankami wyłączającymi, zdaniem skarżącej, Komornika R. M. (1) w toku egzekucji skierowanych w dniu 24.03.2009r. do wierzytelności powódki związanej z wpłatą kwoty 133.000 zł,
10. obrazę art. 763, art. 1027 par. 1 kpc polegającą na uznaniu, że uchybienie komornika polegające na niepowiadomieniu powódki o sporządzeniu planu podziału kwoty 133.000 zł w dniu 26.03.09r. nie miało wpływu na podejmowane przez powódkę decyzje i bezpośredniego związku przyczynowego ze szkodą w postaci utraty pieniędzy wpłaconych na zakup mieszkania,

11. obrazę art. 1035 kpc w zw. z art. 1000, 1003, 1024, 1025 kpc poprzez uznanie, że zwłoka w sporządzaniu planu podziału ceny nabycia nie miała bezpośredniego związku ze szkodami materialnymi,

12. obrazę art. 354 k.c., art. 363 par. 3, 365 par. 1, art. 1028 par. 1 kpc, art. 22 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji per analogiam, polegającą na niesłusznym przyjęciu, że prawomocne w części i całości postanowienie sądu - plan podziału, mogło być niewykonywane,

13. obrazę art. 896 par. 1 i 2 kpc i art. 481 kc,

14. obrazę art. 72 par. 1 ust. 1 k.p.c. polegającą na uznaniu, że powódka nie ma legitymacji procesowej do dochodzenia roszczeń o naprawienie szkód w kwocie 13.719 zł.

Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie wraz z odsetkami następujących kwot:

- 28.781 zł solidarnie odB. G. i Skarbu Państwa - na podstawie art. 22 i 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji lub zasądzenie kwoty 17.145,51 zł, o którą wzrosło zadłużenie po spełnieniu przez powódkę świadczenia do rąk tego komornika,

- 13.719 zł solidarnie odB. G., R. M. (1) i Skarbu Państwa z tytułu utraty tej kwoty z sumy 30.000 zł wpłaconej deweloperowi,

- 8.412 zł. solidarnie od R. M. (1) i Skarbu Państwa z tytułu odsetek od kwoty przyznanej powódce w planie podziału.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona częściowo co do roszczenia zgłoszonego w punkcie 1. b, zaś w pozostałej części podlegała oddaleniu jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw.

Wnioski dowodowe powódki zgłoszone w postępowaniu apelacyjnym był spóźnione i z mocy art. 381 k.p.c. podlegały oddaleniu. Nadto wnioski te zgłoszono na okoliczności, które nie mogły mieć wpływu na rozpoznanie sprawy w granicach wyznaczonych przez apelację.

Podkreślić należy na wstępie, że Sąd Apelacyjny dokonuje kontroli wyroku sądu I instancji wyłącznie w granicach zaskarżenia, a więc co do rozstrzygnięcia o żądaniach wskazanych w pkt. 1 b), d), i) pozwu. W pozostałym zakresie wyrok Sądu I instancji uprawomocnił się i nie podlega kontroli. Z tego względu nie mógł podlegać rozpoznaniu zarzut dotyczący związku przyczynowego między działaniami pozwanych a krzywdą powódki, skoro nie zaskarżyła ona wyroku w części oddalającej powództwo o zadośćuczynienie. Dla oceny roszczeń objętych apelacją zarzut ten pozostawał irrelevantny.

Odnosząc się do stanu faktycznego ustalonego przed Sądem I instancji, Sąd Apelacyjny pragnie zauważyć, że w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia o słuszności wniesionej apelacji, stan ten pozostaje niesporny. W ocenie Sądu Apelacyjnego na rozstrzygnięcie nie mogła wpłynąć kwestia, czy przed wpłatą 133.000 zł powódka była w kancelarii komorniczej, czy też nie. Istotny był natomiast ciąg czynności i zaniechań komornika w odniesieniu do tej wpłaty. Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji dotyczące przebiegu czynności egzekucyjnych, a także stanu zadłużenia powódki. Są to okoliczności niesporne, a ponadto wynikają z przedstawionych dokumentów. Sąd podziela także ustalenie, iż to syn powódki, a nie ona sama, był stroną umowy z deweloperem, zatem to on poniósł szkodę w związku z utratą części wpłaconej zaliczki. Powódka nie zaoferowała Sądowi dowodów, które pozwalałyby przyjąć, że to ona była stroną umowy, a zatem ona poniosła wskazaną stratę. Jeżeli nawet pieniądze wpłacone przez syna powódki pochodziły pierwotnie od niej, to nie wpływa to na ocenę legitymacji procesowej, niezależnie od tego, z jakiego tytułu syn dostał wskazane środki. Brak jest w aktach twierdzeń powódki i dowodów, które pozwoliłyby ewentualnie rozważyć kwestię czynności powierniczej (zlecenia powierniczego) między matką a synem.

Dla rozstrzygnięcia sprawy nie miały znaczenia długi powódki wobec innych spadkobierców. Także okoliczność wszczęcia przez nabywczynię lokalu egzekucji o świadczenie niepieniężne pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie o roszczeniach powódki sformułowanych we wskazanych wyżej punktach pozwu.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 72 k.p.c., w którym to przepisie powódka upatruje podstawy do wystąpienia przez nią z powództwem o wyrównanie szkód doznanych przez jej syna. Przepis powyższy reguluje jedynie stricte procesową kwestię współuczestnictwa, wskazując przesłanki umożliwiające kilku powodom wystąpienie z jednym wspólnym pozwem.

Apelacja nie mogła także przynieść pożądanego skutku w zakresie odsetek od nieterminowo wypłaconej kwoty przypadającej powódce na mocy planu podziału sumy uzyskanej z licytacji nieruchomości. Sąd Apelacyjny dostrzega, że postępowanie Sądu Rejonowego jako organu egzekucyjnego było opieszale i nie w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Nie można zgodzić się z Sądem Okręgowym, że zarzuty powódki przeciwko planowi podziału uniemożliwiały wypłatę przypadającej jej części. Zauważyć bowiem trzeba, że powódka negocjowała wysokość niektórych długów. Żaden z wierzycieli nie zgłosił zarzutów. Zatem rozpoznanie zarzutów nie mogło pogorszyć sytuacji powódki. W konsekwencji, z chwilą częściowego uprawomocnienia się planu podziału powódka winna była uzyskać zwrot kwoty dla niej przeznaczonej, o czym wprost stanowi art. 1028 § 1 k.p.c. Ewentualna korekta planu mogła nastąpić wyłącznie na jej rzecz i prowadzić do wypłaty dalszych kwot. Nie było natomiast prawnej możliwości uszczuplenia należności powódki określonej w planie, z uwagi na brak zarzutów wierzycieli co do wysokości ich wierzytelności. Tym bardziej nie było podstaw do kilkumiesięcznego zwlekania z przekazaniem środków powódce po umorzeniu postępowania wywołanego zarzutami.

Ponieważ czynności Sądu Rejonowego były czynnościami organu egzekucyjnego, nie zaś działalnością orzeczniczą, nie budzi wątpliwości, że odpowiedzialność Skarbu Państwa oparta jest w tym zakresie na podstawie art. 417 § 1 k.c. Nie aktualizuje się potrzeba uzyskania prejudykatu zgodnie z art. 417¹ § 2 k.c. (obecnie, w zmienionym stanie prawnym, wynika to także wprost z art. 424^{1b} k.p.c.). Mimo powyższych uwag, apelacja nie zasługiwała jednak na uwzględnienie w zakresie punktu 1 i) pozwu z tej przyczyny, że powódka nie zdołała udowodnić swojej szkody. Jeżeli szkodę tę rozumieć, jako utratę zaliczki wpłaconej deweloperowi na nowe mieszkanie, to taką szkodę w świetle przedstawionych Sądowi dowodów mógł ponieść syn powódki, a nie ona sama. Zachodzi zatem wskazywany już brak legitymacji procesowej. Powódka żądanie swoje obliczyła jako odsetki od zwróconej jej z opóźnieniem sumy. Tak określone roszczenie nie znajdowało jednak oparcia w przepisach regulujących odpowiedzialność odszkodowawczą, nie zostało bowiem w żaden sposób wykazane, że powódka poniosła szkodę na skutek opieszałego wykonania planu podziału przez Sąd, a tym bardziej nie zostało udowodnione, by szkoda ta odpowiadała wysokości odsetek ustawowych za wskazany okres.

Żądanie powyższe nie znajdowało także podstawy w art. 22 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jednolity Dz.U.2006.167.1191, dalej: u.k.s.e.). Zgodnie z tym przepisem komornik ma obowiązek w terminie tygodniowym przekazać uprawnionemu wyegzekwowanie należności, a jeżeli dopuści do opóźnienia, jest obowiązany zapłacić uprawnionemu odsetki od kwot otrzymanych i nierozliczonych w terminie. Zarówno wyrażne brzmienie przepisu, jak i zamieszczenie go we wskazanej ustawie nakazują przyjąć, że obowiązek określony w art. 22 u.k.s.e. i sankcja za jego niedotrzymanie odnoszą się wyłącznie do komorników, nie mają natomiast zastosowania do sądu działającego jako organ egzekucyjny. Przypomnieć zatem trzeba, że na etapie przysądzenia nieruchomości i podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości organem egzekucyjnym podejmującym czynności pozostaje sąd. Komornik wprawdzie sporządza projekt planu podziału, jednak następnie przedstawia go sądowi i nie ma już wpływu na terminowość i prawidłowość czynności sądu jako organu egzekucyjnego. Także środki pieniężne uzyskane z egzekucji na tym jej etapie są zdeponowane na rachunku sądu i to sąd po uprawomocnieniu się planu podziału wypłaca uprawnionym wynikające z tego planu sumy. Jak już wskazano art. 22 u.k.s.e., który we wskazanym przypadku odrywa odpowiedzialność od szkody, odnosi się wyłącznie do komorników. Sąd nie dostrzega możliwości dokonania tak szerokiej interpretacji tego artykułu, aby objąć nim także sądy, wbrew wyraźnemu brzmieniu przepisu. Zatem odpowiedzialność Skarbu Państwa za nieterminowe wykonanie planu podziału przez sąd rejonowy jako organ

egzekucyjny rozpatrywana może być wyłącznie w płaszczyźnie odszkodowawczej, zaś - jak już wyżej wskazano - powódka w tym zakresie nie udowodniła szkody.

Inaczej natomiast, niż uczynił to Sąd Okręgowy, należało ocenić roszczenie wskazane w pkt. 1 b) pozwu. Nie można zgodzić się z konkluzją Sądu I instancji, iż po przybiciu nieruchomości komornik nie był uprawniony przyjąć sumy wpłaconej dobrowolnie przez powódkę. Powołane przez Sąd Okręgowy przepisy i ich utrwalona interpretacja mają takie tylko znaczenie, że dobrowolna spłata długów może skutkować umorzeniem egzekucji z nieruchomości tylko jeżeli nastąpi przed zamknięciem przetargu (art. 981 k.p.c.). Nie oznacza to, aby spłata długów w późniejszym momencie nie była możliwa. Wniosek taki nie wynika z art. 981 k.p.c. ani z innych przepisów, nie można też znaleźć żadnych racjonalnych argumentów na jego uzasadnienie. Tak jak w każdym innym rodzaju egzekucji świadczeń pieniężnych, tak również w przypadku egzekucji z nieruchomości dłużnik ma prawo w każdym momencie spłacić swoje długi, czy to bezpośrednio do rąk wierzycieli, czy też poprzez komornika. Przepis art. 981 k.p.c. nie może być traktowany jako ustanawiający rodzaj dodatkowej sankcji wymierzonej przeciwko dłużnikowi. Jedynym sensem i celem wskazanej regulacji jest w istocie ochrona nabywcy licytowanej nieruchomości. To z tych względów ustawodawca wyznaczył etap egzekucji, po zamknięciu którego nie jest już możliwe odwrócenie skutków przetargu. Inaczej mówiąc nawet pełna spłata długów dokonana po zamknięciu przetargu nie uchroni dłużnika przed utratą lokalu. Spłata taka jest jednak nadal możliwa. Chroni ona dłużnika przed narastaniem jego zadłużenia z tytułu odsetek, bez wątplenia jest też działaniem korzystnym dla wierzycieli. W przypadku dobrowolnej wpłaty do rąk komornika, winien on rozdysponować stosownie do przepisów o egzekucji otrzymane środki, a równocześnie dokończyć egzekucję z nieruchomości, z której pokryte zostałyby ostatecznie koszty tej egzekucji, a także ewentualne długi niezajdujące zaspokojenia w kwocie wpłaconej przez dłużnika dobrowolnie.

Nie można ponadto zgodzić się z Sądem Okręgowym, który zaakceptował pogląd Sądu Rejonowego, jakoby powódka zachowywała swobodę dysponowania kwotą 133.000 zł aż do jej zajęcia przez kolejnego komornika – R. M. w 2009 r. W istocie powódka nie miała żadnych możliwości samodzielnego pobrania z konta sum depozytowych kwoty umieszczonej na tym koncie przez komornika.

Nie ma także podstaw do różnicowania w ramach art. 22 u.k.s.e. należności wyegzekwowanych (ściągniętych) od sum dobrowolnie wpłaconych przez dłużnika komornikowi w toku egzekucji. Obie sytuacje nakładają na komornika ten sam obowiązek – przekazania sum wierzycielom. Należało natomiast rozstrzygnąć, czy powódka była osobą uprawnioną w rozumieniu art. 22 u.k.s.e. Zdaniem Sądu Apelacyjnego na to pytanie odpowiedzieć trzeba przecząco, zważywszy że powódka miała zadłużenie, środki na jego spłatę przekazała komornikowi, który w ramach prowadzonej egzekucji winien był je przekazać wierzycielom. Zatem to nie powódka lecz wierzyciele byli osobami uprawnionymi w rozumieniu art. 22 u.k.s.e.

Sąd Apelacyjny uznał jednak, że w tym przypadku powódka wykazała, iż naruszenie przez komornika art. 22 u.k.s.e. spowodowało szkodę po jej stronie. Szkodą tą wyraża się w odsetkach narosłych od zadłużenia za okres od upływu określonego w art. 22 u.k.s.e. terminu na rozdysponowanie wpłaty do dnia podziału kwoty 133.000 zł pomiędzy wierzycieli. Niewątpliwie, gdyby komornik B. G. terminowo rozdysponował kwotę 133.000 zł pomiędzy wierzycieli, to nastąpiłoby umorzenie (wygaśnięcie poprzez spełnienie świadczenia) części należności głównych, od których to kwot nie byłyby w dalszym okresie naliczane odsetki ustawowe. Przetrzymanie przez okres dwóch lat środków wpłaconych przez powódkę (nota bene na rachunku nieoprocentowanym, a więc z ewidentnym naruszeniem art. 808 k.p.c. w zw. z art. 752 § 2 k.p.c.) spowodowało zwiększenie zadłużenia o dalsze odsetki w wysokości 17.145,51 zł. Tę kwotę powódka dodatkowo zachowałaby z sumy uzyskanej z licytacji z nieruchomości, gdyby postępowanie komornika było prawidłowe. Powódka udowodniła zatem swoją szkodę – uszczerbek w jej majątku.

Powyższe przesądza o częściowej zasadności roszczenia zgłoszonego w punkcie 1b), do udowodnionej wysokości szkody. Między działaniem komornika B. G., a tak określoną szkodą zachodzi normalny związek przyczynowy. To zaniechanie komornika doprowadziło do nieuzasadnionego wzrostu zadłużenia powódki z tytułu odsetek. Zgodnie z art. 23 u.k.s.e. komornik jest obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie

lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności (ust. 1), zaś Skarb Państwa jest odpowiedzialny za szkodę solidarnie z komornikiem (ust. 3). Zasadne było zatem zasądzenie powyższej kwoty od obojga pozwanych solidarnie.

Powódka powoływała się także na naruszenie licznych dalszych przepisów regulujących postępowanie egzekucyjne. Zarzuty te w znacznym stopniu powoływały przepisy, które nie miały zastosowania dla oceny roszczeń powódki popieranych w postępowaniu apelacyjnym, zaś ich analiza w kontekście prawidłowości wyroku w części niezaskarżonej nie jest dopuszczalna.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i 385 k.p.c. orzekł jak na wstępie. Pozwani R. M. (1) i R. K. oświadczyli, że nie żądają zwrotu kosztów procesu za II instancję. Co do pozostałych pozwanych, to zważywszy, że zarówno powódka jak też pozwana G. i Skarb Państwa wygrali sprawę jedynie w części, zastosowanie miał art. 100 k.p.c., zgodnie z którym koszty podlegają w takim przypadku wzajemnemu zniesieniu lub stosunkowemu rozdzieleniu. Wprawdzie powódka przegrała sprawę w większej części, jednakże uwzględnić należało także charakter tego sporu, a w szczególności opisane wyżej niedostatki przeprowadzonej egzekucji, co w ocenie Sądu uzasadniało orzeczenie o wzajemnym zniesieniu kosztów.